

Kvalitetssikring af blodprøvetagning

– kvalitetssikring af blodprøvetagning er et laboratoriefagligt ansvar, og blodprøvetagning på danske hospitaler bør som hovedregel varetages af bioanalytikere.

Den bedst mulige diagnostik, behandling og monitorering af patienter forudsætter korrekte prøvesvar. De største fejlkilder ved analyse af blodprøver ligger i den præanalytiske fase, altså før og under selve prøvetagningen og den efterfølgende håndtering af prøvematerialet frem til analysen påbegyndes. Det er dokumenteret, at op mod 60 % af fejlene i analyseprocessen opstår i den præanalytiske fase.

KORREKT BLODPRØVETAGNING KRÆVER VIDEN OG KVALITETSSIKRING AF FLERE FAKTORER:

- Bestillingsprocedurer/rekvisition
- Patientinformation
- Biologisk varians, inklusiv døgnvariation og betydningen af patientens fysiske og psykiske tilstand (faste, kroppens stilling, fysiske anstrengelser, stress osv.)
- Prøvematerialets karakter (venøst, kapillært eller arterielt blod)
- Blodprøvetagningsudstyr (sikkerhedsudstyr, kanyler, prøvetagningsrør etc.)
- Prøvetagningsteknik (desinfektion, brug af stase, stikteknik, blanding af blod i prøvetagningsrør)
- Mærkning, registrering, opbevaring, temperatur og transport.

Bioanalytikere er i kraft af deres uddannelse både på det teoretiske og praktiske plan fortrolige med korrekt prøvetagning.

Den aktuelle og fremtidige mangel på uddannede bioanalytikere betyder, at en del klinisk biokemiske afdelinger har ansat eller tilknyttet personale med ikke-bioanalytikerfaglig baggrund. Disse vil ofte arbejde med afgrænsede funktioner som netop blodprøvetagning, hvorfor det er nødvendigt at sikre, at de oplæres i tilstrækkelig grad og løbende superviseres.

Denne opgave bør altid varetages af erfarne bioanalytikere, ligesom det er vigtigt at sikre, at ansatte med ikke-bioanalytikerfaglig baggrund arbejder sammen med uddannede

bioanalytikere, så der sker en kontinuerlig sidemands-oplæring.

Også kvalitetssikringen af blodprøvetagning i decentrale enheder, satellitter eller sundhedscentre er et laboratoriefagligt ansvar, og blodprøvetagningen skal som hovedregel varetages af bioanalytikere.

FØLGENDE PRINCIPPER BØR GÆLDE VED BLODPRØVETAGNING PÅ DANSKE HOSPITALER:

- Patienten har krav på, at blodprøvetagningen udføres på en så hensynsfuld, korrekt og effektiv måde som muligt
- I prøvetagningssituationen skal der vises respekt for patient og pårørende
- Patienten har krav på at få at vide, hvilke blodprøver hun/han skal have taget, og bør informeres om dette på en objektiv måde
- Al blodprøvetagning skal kvalitetssikres i henhold til de godkendte procedurer for at reducere mulighederne for præanalytiske fejl
- Sygehuslaboratorierne skal have hovedansvaret for organiseringen og kvalitetssikringen af blodprøvetagning
- Hvis blodprøvetagningen uddelegeres til andet sundhedspersonale, skal bioanalytikerne have ansvaret for oplæring og kvalitetssikring
- Procedurerne for blodprøvetagning bør jævnligt evalueres og opdateres